

Glasbena manifestacija v Sieni

S podpora ministrstva za ljudsko kulturo in pod pokroviteljstvom Kr. italijanske akademije bo prirejen v Sieni IV. glasbeni teden

Siena, 7. avgusta. Tudi Siena je med onimi italijanskimi mesti, ki si prizadevajo še bolj povzdigniti umetniško, glasbeno slavo, s katero je ovencana Italija. Kakor je tradicionalni glasbeni prizadevanj Firenze in kakor so tudi druga italijanska mesta z vzvišeno kulturno ambicijo sledila temu zgledu, tako se je tudi zgodovinska Siena uvrstila v njihov krog s pobudo vsakoletnih glasbenih tednov, ko se zbero v Sieni pomembni predstavniki italijanske glasbene tvornosti iz najrazličnejših kulturnih središč.

Letos bo izveden v Sieni slikovit umetniški spored v okviru IV. sieniškega glasbenega tedna. Od 15. do 20. septembra bo Glasbena akademija nadaljevala niz sieniških glasbenih tednov. Svečano obeležje glasbenega tedna bo tem večje, ker so letosnja umetniška izvajanja posvečena proslavi znamenitega glasbenika G. B. Pergolesija in ker bodo pod pokroviteljstvom Kr. italijanske akademije. Ministrstvo ljudske kulture pa je hvalevredno kulturno pobudo izdatno podprlo.

Sieniški glasbeni teden bo odprt dne 15. septembra v dvorani Mappamondo. Otvoritveni nagovor bo imel ugledni akademik Massimo Bontempelli, nakar bo sledila izvedba vokalne ter instrumentalne skladbe pod vodstvom maestra Emila Salze. V gledališču Kr. akademije bodo uprizorili komično opero »Flaminio« v treh

dejanjih pod glasbenim vodstvom odličnega glasbenika maestra Antona Guarnierija. Dne 18. septembra bo v veliki avli sieniške univerze vokalno instrumentalni koncert, posvečen še neobjavljenim skladbam Antona Vivaldija. S tem hoče sieniška glasbena akademija nadaljevati svojo vsakoletno namero, da smotno seznanja udeležence sieniških glasbenih tednov z najodličnejšimi skladbami vokalnih šol. V okviru sieniške glasbene manifestacije pa bo tudi uprizoritev drame »Viljem iz Aquitanije«. Glasbeni del uprizoritve je pod vodstvom maestra Alcea Galliere. Vrhovni umetniški ravnatelj sieniških glasbenih prireditev pa je maestro Alfredo Casella, ki je izkazal svoje odlične sposobnosti že pri organizaciji prejšnjih sieniških glasbenih manifestacij.

Pomen sieniških glasbenih tednov pa ni le v zunanji glasbeni manifestaciji, ampak tudi v prizadevanju, da se vsako leto smiselno izvajajo skladbe določene šole in določene smeri, ki so po večini neobjavljene, koncertno izvirne. Ravno s tem prizadevanjem si je Siena ustvarila svoj glasbeni sloves ter svojsko glasbeno umetniško obeležje vsakoletnih, v tradiciji ter uspehih globoko zasidranih glasbenih tednov, ki privabljajo vsako leto v septembrijskih prijetnih dneh v romantično Sieno množico ljubiteljev lepe glasbe, med njimi mnogo vodilnih italijanskih glasbenih tvorcev, ki s svojo navzočnostjo povzdigujejo veljavo sieniške glasbene manifestacije.

gredu. Marca in aprila jo potem smejemo že na prosto. Repa je občutljiva rastlina in ni zadovoljna s kakršno koli in kakor koli pripravljeno zemljo. Prija ji predvsem dobro obdelana, rahla, peščena zemlja. Važna je pravilna gnojitev. Repe ne smemo nikoli gnojiti tik pred setvijo. Za spomladanske pridelke je treba pognojiti zemljo že jeseni. V težki in sveže pognojeni zemlji postane repa grenka in lesnata.

Repe ne smemo sejati gosto, saj potrebuje za razvoj in dozorev kasneje precej prostora. Rastlinice naj bodo 10 do 20 cm narazen. Če je suša, je treba repo zalivati.

Ta navodila veljajo predvsem za pomladanske pridelke repe. Smiselno uporabna pa so tudi za zimске setve. Pozne vrste sejemo za zimo že julija, zgodnje pa avgusta, najkasneje v začetku septembra. Torej je sedaj še vedno čas, da si do zime pridemo tudi nekaj tega okusnega sadu. Najokusnejša je naša domača kranjska repa, ki jo pridelujejo na njivah kot jesenski poljski pridelek.

Izpred sod šča

Ljubljana, 11. avgusta. V petek se je pred malim senatom okrognega sodišča, ki mu je predsedoval dr. Felaher, zagovarjal tudi že večkrat kaznovani 37-letni delavec Franc L., rojen v Smarju pri Jelšah in bivač sedaj v Ljubljani. Obtožbeno je zastopal dr. Lučnovnik, obtoženca pa zagovarjal dr. Sajovic.

L. ima že zelo pester kazenski list. Zato mu je nevaren že najmanjši prestop. Na vesti ima že večje število vlovov in tatvin in tudi torkat, ko je bil obsojen že trinajstkrat, ja zagrešil tatvino.

Dne 1. julija je na obhodu po mestu stopil na odprti vrt Uršule Kalinove. Prav tedaj ni bilo nikogar v bližini. Kalinova je na klopi pustila svojo torbico, v kateri je imela 76 lir. Tatvino so kmalu opazili in Francu zasledovali. Skušal se je skriti in zatekel se je v klet restavracije »Pri Novem svetu«. Tamkaj so ga aretirali in potem oddali sodišču. Državno tožilstvo ga je obtožilo po § 314 in 315 zločinstva tatvine.

Obtoženeč dejanja ni tajil. Za njega je bilo vse jasno in računski. Vedel je že v naprej, da se ne more rešiti in zato je nerad odgovarjal na vprašanja o podrobnostih.

Senat ga je spoznal za krivega po obtožbi in ga obsodil na 4 mesece strogega zapora ter 1 leto izgube častnih pravic. Obtoženeč je kazni sprejel.

4500 lir vreden plen vrgla v Ljubljano

Cveta je letos postala polnoletna. Njen značaj še ni izdelan in prav zadnje čase je bila na nevarni poti, da se izpridi. Pouk, ki ji je ga dalo življenje, ji bo morda koristil in jo obdržal na poštenih potih.

Njen oče je pred kratkim umrl in ji zapustil nekaj gotovine. Prvotno je Cveta obiskovala gimnazijo, ki jo je morala kasneje zaradi bolezni v družini zapustiti. Končala je 3 razrede, nato pa se je šla učiti pletilske obrti. Te se je izučila in sedaj ima doma celo svojo pletilni stroj.

Nekaj časa je bila zaposlena kot pletilja pri Sabinji M. na Celovški cesti. Zaradi skrčenega obratovanja je izgubila službo pletilje in se pri isti delodajalci udinjala potem kot priložnostna gospodinjka pomočnica.

Ko je 8. julija pospravljala v delodajalčin spalnici, ji je prišla v roke njena torbica. Gospodinja jo je hranila v psihi in imela v njej razne dragocenosti, vredne 4500 lir. Na ponovna vprašanja predsednika, zakaj je ukradla torbico z dragocenostmi, Cveta ni vedela zadovoljivega odgovora. »Ne vem, kaj mi je bilo«, je odgovarjala, »saj se nisem zavedala, kaj počnem. Nepremagljiva podzvestna sila me je gnala k temu. Nisem se ji mogla upreti.«

»Dobro. To bi vam verjeli, ko bi se po tatvini ne vedli tako čudno«, ji je odgovoril predsednik senata. »Na policiji in na sodišču ste ponovno izpreminjali svoj zgovor in še danes ne vemo, kje je ukradena torbica z zlatino. Navajali ste, da jo imate shranjeno pri raznih ženskah; ko pa je policija iskala dotične ženske, jih ali sploh ni bilo, ali o zadevi niso nič vedeli in je bila tudi preiskava brezuspešna. Povejte vsaj danes, če hočete, da bomo verjeli vaši skesanosti, kje imate ukradene predmete. Saj gre za visoko vrednost.«

»Verjemite mi, gospodje sodniki, da sem torbico z zlatino vrgla v Ljubljano. Takoj po tatvini me je postalo strah pred posledicami in da bi zabrisal sled, sem vrgla vse skupaj v vodo. Mislim, sem da bo dobro, če stvari ne bodo več pri meni. Domov se jih nisem upala nesti. Verjemite mi, da jih nimam nikjer skrite. Škoda sem že poravnala. Moj varuh se je obvezal odkodovati, da ji bo poravnal in moje dediščine vso škodo.« Obtoženkin glas je vedno bolj širil in očitno je bilo, da je komaj zadrževala solze.

Po kratkem posvetovanju je bil senat po § 316 obsodil na 6 mesecev strogega

zapora in 1 leto izgube častnih pravic. Ker je obtoženka pokazala očitno kesanje, doslej še ni bila kaznovana in je škoda poravnana, ji je izvršitev po § 65 odložil za dobo treh let. S sodbo se je zadovoljil tudi državni tožilec.

Še ena obtoženka

Na vrsto je končno prišla v petek 22. letna trgovska pomočnica Zora B. Dne 13. junija je v Novem mestu prevarila na škodo Svete Eme Marijo Česnovarjevo. Izročila ji je okoli 2000 lir, ki jih je imela Svetetova shranjene pri Česnovarjevi.

Obtoženka je dejanje priznala. Izjavila je, da je storila prevaro, ker je bila brezposelna. Svoje dejanje se je kesala in se je obvezala, da bo povrnila škodo. Sodil jo je sodnik poedinec dr. Rant. Po § 334 jo je obsodil na 4 mesece strogega zapora in 50 lir denarne kazni, pogojno za dobo 2 let. Obtoženka je kazni sprejela.

Iz Hrvatske

Veliko zanimanje za priložnostni žig. Ob otvoritvi razstave »Silkarjevi vtisi z bojišča« se prodajal v Zagrebu filatelistom posebne kuverte s priložnostnim žigom te razstave. Prodanih je bilo 1000 kuvert in 500 dopisnic, žigosanih enako kakor kuverte. Za kuverte in dopisnice je vladalo med filatelisti tako veliko zanimanje, da so bile v kratkem razprodane.

Nova industrijska železnica. V Novi Gradski je bil oni dan sestanek zastopnikov železniške uprave in drugih v postev prihajajočih ustanov. Obravnavalo se je vprašanje zgraditve nove industrijske železnice od gozda Franišk med Okučani in Novo Gradsko. Železnica bo imela priljubljen na državno železniško progo pri Okučanih in zvezo z bodočo progo Okučani-Banjaluca. Nova industrijska železnica bo dograjena še letos.

Mestni muzej v Karlovcu. V Karlovcu bo v kratkem ustanovljen mestni muzej. Mestna občina je že zaprosila prebivalstvo, naj zdaj, ko je treba izprazniti podstrešja zaradi nevarnosti letalskih napadov, predaše tudi druge predmete in če se najde kaj za muzej primernege, naj podari mestni občini ali vsaj pripravi, da občina za zgodovino mesta važne predmete odkupi.

Dvojni tir na progi Zagreb-Sotla. Gradnja železniške proge Zagreb-Sotla zaradi vojnih dogodkov ni mogla napredovati po načrtu, vendar pa delo lepo napreduje in dvotirna proga Zagreb-Sotla bo po mnenju strokovnjakov dograjena letos do božja. Stroški bodo znašali 76 milijonov kun. Čež reči Sotlo in Krapino bo treba zgraditi dva mostova. Po tej progi vozi tudi novovlak, ki prihaja preko Zidanskega mostu iz Nemčije ter iz Rogaske Slatine preko Krapine in Zapršića. Vsak dan gre po tej progi nad 80 vlakov, tako da je bilo neobhodno potrebno zgraditi dvojni tir.

Priprave za novi zagrebški proračun. V zagrebškem mestnem poglavarstvu so se začele priprave za novi proračun. Poedini odseki sestavljajo osnutek novega proračuna po navodilih župana Ivana Wernerja. Novi proračun bo zagotovil nadaljevanje že začetih javnih del, obenem bodo pa v njem zagotovljena denarna sredstva za nova javna dela.

Gradnja ceste Bočkovec-Vratno. Med Bočkovcem in sedlom Vratno na Hrvatskem je bila speljana samo kolevozna pot. Zdar so pa sklenili zgraditi to cesto, ki bo zvezana preko Vratna pri mestu Drenovcu na oni strani Kalnika z že zgrajeno cesto. S tem se bo približno za 12 km skrajšala zveza križevskega kraja z Varaždinskimi toplicami. Novo cesto so že začeli graditi.

Obvezna oddaja ovsa. V zvezi z naradbo hrvatskega ministrstva za obrt, industrijo in trgovino so bile opozorjene vse podrejene gospodarske ustanove in okrajni poverljivi državne poslovne centrale za kmetijske proizvode v Zagrebu, da je oddaja ovsa letos obvezna in da je treba oddati določene presežke prav tako, kakor od vseh drugih poljskih pridelkov, ki spadajo pod državni monopol. Zdrav, suh, prečiščen oves bode plačevali po 350 kun 100 kg. Če se oves odda do 31. septembra dobi kmetovalec poleg kupne cene še premijo v znesku 150 kun za vsakih 100 kg.

Ribji trg v Zagrebu. Od 25. do 31. julija je bila ponudba sladkovodnih rib v Zagrebu manjša kakor v prejšnjem tednu. Večinoma so pripeljali rib iz reke Bosute, iz drugih pa zelo malo. Vseh rib je bilo pripeljanih na zagrebški trg 9007 kg. Povpraševanje je bilo zelo veliko, cene nizejše, morskimi ribi sploh ni bilo na trgu. Potrošnih rakov je bilo pripeljanih 122 kg in sicer večinoma iz B-sne. Povpraševanje po rakih je bilo tudi zelo živahno.

Zveza Zagreba s Hrvatskim Zagorjem. Ze lani je hrvatska vlada odredila, naj se takoj začne popravljati in graditi ceste. Med drugimi so začeli graditi že novo cesto Sesvete-Kašina-Marija Bistrica. Ta cesta je bila zelo zanemarljena, za promet je pa zelo važna. Doslej so zgradili okrog 6 km nove ceste. To bo ena najlepših cest v Hrvatskem Zagorju, najkrajša zveza Zagreba z Marijo Bistrico in edina, ki vodi naravnost preko Zagrebske gore.

Knjižnica hrvatske Zveze grafikov. Zveza hrvatskih grafikov obstoja že 65 let in takoj po ustanovitvi je dobila tudi svojo knjižnico. Ker so pa bile v knjižnici tudi hrvatskemu grafičnemu delavstvu škodljive knjige, ji je bilo treba izločiti iz nje. Zato je bila knjižnica nekaj časa zaprta, da so jo prečiščili. Od 2. avgusta je zopet odprta.

Ureditve Sarajeva. Po novem regulacijskem načrtu so začeli lani preurejevati in razširjati nekatere ulice v Sarajevu. Ze več mesecev delajo v Poglavljkovi ulici sredi mesta, kjer je največ promet. To ulico bodo razširili in v ta namen so porušili več starih hiš. Na njihovem mestu zgradi nova poslopja. Po vsej Poglavljkovi ulici bo speljana tudi dvojna tramvajska proga.

Strokovna šola za hotelirstvo v Zagrebu. V Zagrebu nameravajo ustanoviti državno strokovno šolo za hotelirstvo. Za to se zavzema zlasti odsek za turizem v trgovinskem ministristvu, ki je že pripravil osnutek tozadevnega zakona.

Uspehi gospodarske policije. Gospodarska policija, ki je njena naloga zatirati verižništvo z živili in navijanje cen, uspešno nadaljuje svoje delo povsod. Mnoge verižniške je gospodarska policija že izsledila in jih strogo kaznovala. Verižništvo se kaznuje z zaporno in denarno kaznijo.

Gradbena delavnost v Zagrebu. Gradbena delavnost v Zagrebu je letos precej živahna. Doslej je bilo izdanih nad 100

gradbenih dovoljenj, med njimi tudi za dve tovarni. Vrednost mnogih poslopij, ki jih sedaj grade, se čeni na 100 milijonov kun.

Izumitelji pripravljajo razstavo. V Zagrebu deluje že več let Društvo izumiteljev, ki je doseglo že lepe uspehe. Za prihodnje leto pripravlja Društvo mednarodno razstavo.

Beleznica

KOLEDAR
Danes: Torek, 11. avgusta: Tiburcij, Sbzana

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Zaljubljena dekleta
Kino Sloga: Škandalček
Kino Union: Boccaccio
Razstava slik Edo Deržaja v galeriji Obersnel na Gosposvetski cesti, odprta od 9. do 12.30 in od 15. do 18.30

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Dr. Piccoli, Trševa cesta 6, Hočevr, Celovška cesta 62 in Garts, Moste
— Zaloška cesta 47.

Rdeči križ poroča

Avtonomna sekcija Italijanskega Rdečega križa v Ljubljani odreja glede sprejemanja pošiljk za civilne vojne internance in vojne ujetnike.

Za Campo concentramento p. g. 89 in za Campo concentramento MONIGO (Treviso) se bodo sprejemale pošiljke po (do)loženem redu dopoldne: ob ponedeljkih za naslovnike od A do F, ob torkih za naslovnike od G do K, ob sredo za naslovnike od L do P, ob četrtkih za naslovnike od R do T, ob petkih za naslovnike od U do Z. Ob sobotah se bodo sprejemali paketi za vsa ostala tabornišča. Ker je v soboto 15. t. praznik, naj stranke prinesejo te pošiljke že v petek 14. t. m. popoldne od 14. do 18.

Sportni pregled

Ženski plavalni dvboj
Madžarska—Italija 47:27

Italijanska ženska plavalna reprezentanca je v soboto in nedeljo nastopila v Budimpešti proti madžarski ženski plavalni reprezentanci. Madžarke so bile znatno boljše in so zmagale 47:27. V italijanski reprezentanci je sodelovala tudi Finčeva. Rezultati dvboja so naslednji:

100 m prosto: 1. Novak (M) 1:14, 2. Fine (I) 1:13,2, 3. Albach (M) 1:14, 4. Figari (I) 1:14

200 m pršno: 1. Lombegv (N) 3:21,4, 2. Killermann (M) 3:28,6, 3. Derenzini (I) 3:28,8, 4. Prekop (I) 3:43

skoki z deske: 1. Szagot (M) 98,33 točke, 2. Sigeti (M) 89,89, 3. Pertot (I) 82,53, 4. Candi (I) 81,73

stafeta 4x100 m: 1. Madžarska 4:57,5, 2. Italija (Figari, De Meglio, Kuschnig, Fino) 5:00

400 m prosto: 1. Novak (M) 5:49, 2. Albach (M) 5:54,4, 3. De Martino (I) 6:17, 4. Crugnola (I) 6:20

skoki s 5 in 10 m: 1. Pautasso (I) 34,44, 2. Pertot (I) 33,80, 3. Sigety (M) 30,35, 4. Csakfalvy (M) 23,82

100 m hrbtno: 1. Novak (M) 1:20,6, 2. Albach (M) 1:27, 3. Bertuzzi (I) 1:27,2, 4. Scherl (I) 1:29,8

Mednarodna veslaška tekmovanja v Leceu

V Leccu so bila v nedeljo mednarodna veslaška tekmovanja, katerih so se razen Italijanov udeležili tudi Madžari, Švicarji in Hrvati. Skoro v vseh tekih so zmagali Italijani.

V četvercu s krmarjem je zmagalo italijansko moštvo sestavljeno iz veslačev iz Baldesia in Vareseja. Drugi je bil Ruder Club iz Curiha. V dvojkah so zmagali Madžari, drugi je bil Aniene iz Rima. V četvercu brez krmarja je zmagal Dopolavoro Moto Guzzi iz Mandella, drugi je bil Ruder Club iz Curiha. V osmercu s krmarjem je bil prvi Aniene iz Rima, drugi Gusar iz Zagreba.

Mednarodna krožna kolesarska dirka v Bologni

Dvajsetsto gledalcev je prisostvovalo mednarodni krožni dirki kolesarskih prvakov v bolognskem parku Margherita. Bilo je več poskusov poba, ki pa niso uspeli. Tako je na cilj privozila skupina 25 dirkačev. Sodniki so razglasili naslednji izid:

1. Leoni, ki je prevozil 94 km dolgo progo v 2:23:50 oziroma dosegel povprečno urno hitrost 39,220 km, 2. Servadei, 3. Schulze (Holandska), 4. Pullini, 5. Magni itd.

Hrvatsko kolesarsko prvenstvo

Na 127 oziroma 83 km dolgi progi so v nedeljo izvedli na Hrvatskem letošnje seniorsko oziroma juniorsko kolesarsko prvenstvo. Proga je bila precej naporna.

Med seniorji je zmagal Hrvat v 3:58:52. Štiri kolesne dolžine za njim se je uvrstil na drugo mesto Prosenik. Tretji je bil Pokupec, četrti Solman.

Med juniorji je zmagal Vodopija v 2:45,5.

Drobiz

Mladinsko nogometno moštvo Gradjanskega bo nastopilo 30. t. m. v Gradcu proti mladinskemu moštvo graškega Atletič kluba.

Na teniškem tekmovanju v Bastadu (Svedska) je madžarski prvak Asbott premagal Šveda Schroederja 6:8, 6:2, 6:3.

V soboto in nedeljo je v Zagrebu gostoval slovaški nogometni klub ASO. Bratislavci so odigrali dve tekmo s Haškomo, ki je dobil za to priložnost dovoljenje od zveze, da sme nastopiti tudi s kaznovanimi igralci Kacianom in Calkovskim.

Od četrtka naprej je bilo na igrišču Zagrebškega drsalnega društva hrvatsko teniško prvenstvo. Udeleževali so se ga vsi najboljši teniški igralci, razen Mitiča, Palade in Bravančica. Zmagovalec bo nastopil potem v posebnem turnirju z omenjenimi trojico. Sele na tem turnirju se bo potem odločilo, komu pripade katero mesto v hrvatski teniški rang listi.

Na veslaških tekmovanjih v Leccu v Italiji je nastopil tudi osmercu zagrebškega veslaškega kluba Gusar. Hrvati so poslali na to mednarodno tekmovanje svoje najboljšje zastopnike.

Prevzem žetve v Srbiji

Organizacija oddaje — Pšenica, rž in kuzuza se morajo zmlati 100%

Beograd, začetek avgusta. V Srbiji spadajo pod določbo državnega gospodarskega nadzorstva: pšenica, rž, ječmen, oves in kuzuza, mak, lan, ricinus, buča, seme, seme sončnice, soja, bob, fižol in še nekateri drugi pridelki. Odkupna organizacija sloni na občinah in je zaradi tega najvažnejša oseba ki se v njej vedno znova omenja, občinski načelnik. Njegova dolžnost je ugotoviti rezultate letne in poveriti sestavitve seznamov oseb, ki so obvezne za oddajo, primernih oseb, predvsem uradnikov. V drugi vrsti je dolžan ugotoviti količino, ki jo morajo posamezni obvezniki oddati.

V postev pridejo pri tem proizvajalci, lastniki mlatinskih strojev, osebe, zaposlene pri mlatinskih strojih, kmetki delavci in posetniki mlinov, katerih razmere so občinskemu načelniku najbolj znane. Oddaja se mora izvesti takoj po mlatvi pod nadzorstvom sreskega in okrognege predstojnika ter občinskega načelnika, ki jo morajo v danem pomenu izvesti tudi po svoji iniciativi. Pri olinjah je stvar toliko drugačna, da morajo pridelovalci oddati vse količine sončničnega semena, pri ostalih olinjah pa smejo zadržati le toliko, kolikor potrebujejo za setev prihodnje leto.

Občinski predstojnik mora skrbeti tudi za to, da oddaja ne obliči. Vsakega 15. in zadnjega v mesecu mora natančno ugotoviti, koliko različnih poljskih pridelkov je njegova občina oddala. Oddaja se izvrši s predajo pridelkov dotičnemu zavodom, ki delujejo kot komisarijati žitne centrale. Ti zavodi postopajo s prevzetimi količinami žita po navodilih te centrale. Neposredni prevzem je dovoljen samo pivovarnam, in to v količinah, za katere so pivovarne že prej sklenile s proizvajalci dobavne pogodbe za pivovarniški ječmen.

Mlini smejo mleti le tiste količine žita, ki so proizvajalcem prepuščene za njihove potrebe. Pšenica, rž in kuzuza se smejo mleti le 100%. Odpadki kakor tudi tista količina žita, ki jo mlinar dobi za plačilo, se smejo prodati le po nalogu žitne centrale, ki je edina pristojna za razpolaganje z žitnim pridelkom.

Te določbe veljajo splošno. Predstojništvo banatskega okrožja pa sme za svoje področje dovesti nekatere spremembe, če ne nasprotujejo smislu celotne uredbe. Tako se na primer ne smeta v Banatu pšenica in rž mleti pod 90%. Banat predstavlja glede prehrane posebno okrožje. Ostala Srbija je razdeljena na štiri enaka okrožja. Vsako okrožje ima svoj okrogni odbor, ki se peča s prehranjevalnimi vprašanji. Dolžnost odbora bodo natančneje določene šole v bližnjih dneh.

Kakor smo že rekli, je nadzorstvo predvsem v rokah občinskih načelnikov, ki so po uredbi osebno odgovorni za izvedbo letnega gospodarskega načrta. Posetniki mlatinskih strojev so dolžni voditi posebno knjigo, v katero morajo vpisati rezultate mlatic.

Žepni dinamo

Ko sem odhajal oni dan zvečer z doma in sem bil baš zapri za seboj vrtna vrata, sem navzile temi svojega soseda Hoppe, ki je odhajal z doma. Ta čas, ko je posvetil na ključavnico, je nekaj strašno zakričalo.

— No, no, kaj pa je otroku, gospod Hoppe? — sem vprašal.

— Mislite to, kar kriči? — je odgovoril nejevoljno. To ni noben otrok, temveč moj novi ročni dinamo. Šele danes kupljen, imenitna stvar, vam pravi. Sit sem že tekanja od trgovine do trgovine za baterijami. Tale stvarca tu stane sicer sto lir, zato bom pa imel vse življenje mir. Vedno pripravljena posvetiti, treba je samo pritisniti na tale vzvod. — Stisniti močno, popustiti in zopet stisniti. ... gori ... dol ... gori ... dol ... evo, pa vam že lepo svetli.

— Vilivilivili, — je ihtel žepni dinamo. Au! — je vzkliknil Hoppe.

— Ali je vas zabolelo? — sem vprašal.

— Ne, — je odgovoril, — vzkliknil sem od veselja. Toda stisnilo mi je kožo med palcem in kazalcem. Tu je pač treba nekaj vaje. Ali se mi hoče pridružiti? Seveda sem se mu pridružil. Priznati moram, da hodim brez svetilke po temi. Nekoč sem si bil omislil zelo lepo žepno svetilko, ki je svetila zeleno, rdečo, modro in belo in

Tudi repo še lahko sejemo

Ljubljana, 11. avgusta.

Mnogo letošnjih vrtnih pridelkov je že pospravljenih. Izpraznile so se gredice s česnom, čebulo, zgodnjim krompirjem, poznim graham in druge. Sedaj je še čas, da jih izrabimo do zime vsaj še za en pridelek. Največ sadijo vrtnarji solate, špinate, rudiča in kasneje pride na vrsto tudi motilec. Sedaj pa je čas tudi za setev zimskega pridelka repe.

O kakovostih in slastnosti repe nam tukaj ni treba govoriti. Letošnja zimo bo vsakomur dobrodošla poleg fižola in krompirja. Še bolj dobrodošla bo, če jo bomo pridelali sami doma in si jo nakupili.

Repo pridelujemo pri nas večinoma na poljih. Pridelovanje na vrtovih je bilo tudi prejšnje čase zelo redko kje v navadi. Kolikor pa je bilo, je šlo večinoma za zgodnje spomladanske pridelke. Spomladanski pridelek sejemo lahko že februarja v toplo

ki je tudi sicer uganjala razne čarovnije. Toda to svetliko mi je vzela žena. In od tistega dne hodim brez luči v temi.

V danem primeru sem pa izbral ugodno priliko in se pridružil sosedu.

— Glejte, — je ugovoril z neovrgljivo logiko, — e pritisnem močno, posveti močno, če pa pritisnem manj, posveti slabo. In če prime človeka v eni roki krč, kakor je prav kar mene, vzame pač dinamo v drugo roko in stvar je v redu. Zelo enostavno, kaj ne?

— Vilivilivili, — je hreščal dinamo. Od nekoč se je začelo med temi cvilečimi glasovi divje lajanje in že je prišel iz teme pes. Ustavil se je pred mojim sosedom, zarenčal in pokazal ostre zobe. Moj sosed je kar okamenel. Potem je pa renčanje popustilo in tudi luč ni bila več tako močna.

— Kaj pa hoče ta bestija? — je menil moj sosed potrto.

— Morda misli, da mijavka tu mačka, — sem dejal.

Zaključna številka VI. letnika „Umetnosti“

Izšla je četrta trojna številka edinega našega mesečnika za umetniško kulturo z literarno prilogo „Živa njiva“

Ljubljana, 11. avgusta. Na 44 straneh običajnega formata je ta dni izšla četrta trojna (od 10. do 12.) številka našega izvirnega mesečnika za umetniško kulturo »Umetnosti«. Z njo je uredništvo zaključilo šesto leto izhajanja in plodnega dela v korist splošne umetniške kulture Slovencev. Če danes samo v naglici pregledamo zajetne letnike z bogato umetniško, znanstveno in informativno vsebino, moramo izreči tako izpodbudnemu in iznajdljivemu uredništvu kakor tudi celotnemu krogu sodelavcev vse priznanje. »Umetnosti« ima s svojim pionirskim delom nedvomno mnogo zaslug, da se je pri nas že znatno zanimalo za upodabljanje in likovno umetnost, se bolj razširilo in poglobilo.

Da je tako vrednotenje »Umetnosti« upravičeno in nepretrgano, nam izpričuje tudi pravkar zaključeni letnik. Skoro si boljše bogato ilustriranega prepleta slovenske moderne likovne umetnosti od začetka tega stoletja do najnovejših časov ne moremo želeči. Z obilnim slikovnim gradivom in z razpravi izpod strokovnjakega peresa je bila informativno zadovoljivo obdelana doba moderne, pomprimpressionisti, impresionisti in predimpressionisti. Razen tega, rekli bi načetnega gradiva, je bilo objavljenih še več drugih člankov in razprav. V celoti je bilo v letošnjem letniku reproduciranih 250 del večina domačih slikarjev in kiparjev, tako da je bila skoro sleherna stran opremljena z ilustracijami. Te ugotovitve in številke dovolj izpričujejo, da nam je »Umetnosti«, ki je že prejel izpolnjevala veliko praznino, danes nujna kulturna potreba.

Na uvodnem mestu najnovejših številke je objavljen članek Marijana Marolta o novo odkritih Bergantovih podobah. Slikar Bergant je živel in deloval sredi 18. stoletja in spada med naše prve preporočljive generacije. V Firenzi so se pojavili nedavno na italijanskem umetniškem trgu trije njegovi portreti, predstavljajoči člane družine baronov Erbergov, ki so bili lastniki groščine v Dolu. Za umetnost je bil največji zasluga Volbenk Danijel. V drugi številki so imeli v tedanjih časih bogato umetniško zbirko ne samo domačih, temveč tudi svetovno znanih tujih umetnikov. Na dolgo graščino so zahajali mnogi naši znani kulturni delavci kakor Zois, Cop, Kopitar, Zupan in Kastelic. Dolga knjižnica se je ponašala s prepis, rokopisi, pisari in knjigami vseh naših prvih oblikovalcev in izjavnih jezika.

Omenjeni portreti so kmalu izginili iz dolge zbirke in sedaj so jih znova zasledili v Italiji, kakor jih je verjetno prenesel kakšen sorodnik baronov Erbergov. Ob enem s člankom so objavljene tudi reprodukcije portretov, ki kažejo da je bil Bergant slikarski mojster evropske višine.

Drugi članek je iz peresa dr. S. Mikuš »Umetnost slepe ulice«. Tako imenuje pisec zadnje desetletje prejšnjega stoletja, dobro pred nastopom impresionistov in po smrti slikarjev velikana Janeza Wolfa in obeh subicev. To je »prazna, nerazgibana doba naše umetnosti«, ko je kakovost zdrknila navzdol in je občutno padla možnost umetnostne vzgoje našega meščanstva in inteligence. V tej dobi nastopajo kot predstavniki naše umetnosti Grilc, Ogrin, Gosai, Dekleva, Progar, Germ in Gvajc. Imena, ki so danes že pozabljena in se spominimo nanje le ob čitanju zgodovine naše umet-

nosti. Dobro desetletje traja ta plitvost. Od časa do časa pa se že javljajo prvi znaki nove dobe: Grohar, Jama, Gangl, Jakopič, Sternec se z brezpričerno vztrajnostjo borijo za priznanje in zmago. Vzporodno se v leposlovju uveljavljajo naši modernisti Kette, Murn, Zupanc in Cankar. Kljub odporu, polnem starih predsodkov se mladi rod hrabro in vztrajno bori, dokler ne zmaga in na široko odpre vrata novemu, neslutnemu polju slovenske umetnosti, do današnjih dni.

Članek krasijo številne ilustracije. Objavljene so slike Simona Ogrina, dela kiparja Alojzija Gangla, Ivana Zajca, Jožeta Urbanja, Alojzija Progarja, Ivana Franketa, Antona Koželja, katerega slika »Postanek« krasi tudi naslovno stran, Josipa Germa, Antona Gvajca, Franca Levčnika, Franceta Pengova in Alojzija Repiča.

Obsežen je kronistični in kritični del pod naslovom »Iz umetniškega sveta«. Na kratko so zabeležene in označene v njem vse umetnostne razstave zadnjega časa, razne novice iz umetniškega življenja in drugo. V nekaj vrstah je ob 100-letnici rojstva obujen spomin na češkega slikarja in karikatrista Karla Vaclava Klížu, ki je prišel v stik tudi z našim kulturnim življenjem, ko je risal za Levstikovemu »Pavlu« ilustracije naslovnih strani in karikature naših tedanjih političnih veljakov. Čelji ga pristejajo med najpomembnejše svoje ilustratorje 19. stoletja.

V zvezi s temi beležkami so tudi slike del Silvia Rotta, Giana Horenza Berninija, Karla Vaclava Klíže (»Karikatura dr. Valentina Zarnika«), Franceta Goršeta, Mihe Maleša, Karla Putriha, Nikolaja Omerse, Dejeana, Yencesse, Toulouse-Lautreca, K. J. Bavrillata in Lojzeta Perka.

Na štirih straneh je dodana literarna priloga »Živa njiva«. Svoje pesmi objavljajo Pavel Gollia, Cvetko Golar, Leopold Stanek in Marij Skalan. Končno je številki pridano še podrobno kazalo vseh v letošnjem letniku objavljenih člankov, poročil in podob ter prispevkov objavljenih v »Živi njivi«. Ker je mesečnik moral po uradnih predpisih skriti svoj obseg, je za nadomestilo priložen izvirni od avtorja podpisani lesorez M. Sedeja »Jutro«.

Nove publikacije o umetnosti

Kakor posnemamo iz »Umetnosti«, pripravlja prof. dr. Siljanec izdajo splošnega pregleda slovenske likovne umetnosti. Delo je v rokopisu v celoti dogotovljeno in izide v kratkem kot samostojna publikacija.

»Umetnost« bo nadaljevala svojo poslanstvo, tudi prihodnje leto. Prva številka VII. letnika izide 1. septembra leta. Vsaka številka bo imela izvirno prilogo najbolj priznanih slovenskih likovnih umetnikov.

V založbi »Tiskovnega sklada Umetnosti« je izšla v bibliofilski izdaji knjiga »Slovenski lesorezi«. Uvod in razlago je napisal vseučiliški profesor dr. France Stele. Knjiga vsebuje 140 lesorezov večinoma po izvirnih ploščah. 32 lesorezov je oddeljenih na posebnih umetniških prilogah. V knjigi so zbrani lesorezi vseh slovenskih lesorezov umetnikov in predstavlja tako delo posebne umetniške vrednosti.

Prof. dr. Stele pripravlja in urejuje knjigo: »Slovenski slikarji«. V nji bodo zastopani vsi slovenski slikarji od Jeleška do najmlajših. Vsak umetnik bo zastopan z eno celostansko barvno reprodukcijo in do šest črnih.

svojimi tovariši bogoslovec Andrej Vargo, gojenec kolegija Ivana Nepomuka. Četudi je bilo morje nemirno, je zaplaval v morje, dasi ni bil dober plavalec. Prišel se je potapljal. Predno so mu tovariši mogli pomagati, je nesrečni Vargo utonil.

15-letni prostovoljec na ruskem bojišču. Najmlajši bojevnik na vzhodnem bojišču je 15-letni avantgardist Ernest Borjini, sin manipelskega vojde Marija Borjinija iz Cune. Uvrščen je v bataljon »M«. Rojen je 18. aprila 1927 in je najmlajši italijanski vojak na ruski fronti.

Kradel fižol in umrl. Na polju Virginija De Re v Ponte Longu so našli mrtvo truplo 51-letnega Gaetana de Marchija. Pri njem je ležala njegova torba, v kateri je bil fižol z De Rejeve njive. Ker je bil veter, je najbrže zašlestele listje. De Marchi je menil, da ga je lastnik zasačil. Zadel ga je med tatvino kap in je umrl. De Marchi je bolehal na božjosti in astmi.

Ena mrtva in več ranjenih pod razvalinami porušene kolibe. Pred neurjem je zateklo v neko kolibo v Bonavincini pri Veroni več delavk. Zaradi viharja pa se je koliba zrušila in pokopala pod seboj več delavk. 12 letno Raldo Vesentini so potegnili izpod ruševin mrtvo. Več delavk je bilo ranjenih. Prepeljali so jih v bolnišnico v Legnagu, kjer jih je posetil veronski Zvezni tajnik ter se dalj časa pomudil pri njihovih bolniških posteljah zanimajoč se za njihovo zdravstveno stanje.

Cene grozdju. Poljedelski minister je določil sledeče cene grozdju: V času od 10. avgusta do 10. septembra po 300 lir m. stot za najboljšo grozdje, 240 lir za drugo vrsto grozdja, 180 lir za tretjo vrsto grozdja. V času od 11. septembra do 10. oktobra po 250, 200 in 170 lir za m. stot. V času od 11. oktobra do 10. novembra po 270, 220 in 170 lir za m. stot.

Kiklen nad venezijsko pokrajino. Strahovit vihar, ki je zaplesal nad Venezo ter njeno pokrajino, je napotil venezijske gasilce in reševalce, da so šli reševati posamezne ladje in čolne po lagunah. Nad potročjem Valle Cornio je divjal ciklon. Močni sunki viharja so odkrili ostrešje dveh venezijskih palač. Vihar je izruval več dreves, pokončal nekatere vinograde in prekrulil več s krmo naloženih voz.

Mlad grof utonil v Adli. V reki Adda sta se kopala pri kraju Belvedere 20-letni grof Julij Alborfetti in njegov prijatelj Giordano Arrigoni. Nenadoma pa se je mladi grof jel potapljati. Zaman pa se je Arrigoni prizadeval, da bi rešil mladega prijatelja iz smrtnega obujma reke Adde. Ričbi so skušali najti truplo, kar se jim ni posrečilo.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA - TELEFON 22-41

Prva ljubezen deliškega arca v argentinskem filmu mladosti in neugnanosti

Zaljubljena dekleta

Biser južnoameriških lepotic Delia Gargas!

KINO UNION - TELEFON 22-21

Pikantne pustolovščine in ljubavni zapletitaji v Firenzi v XIII. stoletju

Boccaccio

Clara Calamai, Osvaldo Valenti itd.

KINO SLOGA - Telefon 27-30

Samo 3 dni! Samo 3 dni!

Najpopularnejši komik Macario v izvrstni komediji burnega smeha

»MORSKI RAZBOJNIK«

»PIRATA SONO IO«

— Prenos anglosaških petrolejskih družb na A. G. I. P. Službeni list v Rimu objavlja odluk pristojnega ministrstva, s katerim se odreja prenos sledečih angleških ter ameriških družb na glavno italijansko petrolejsko družbo A. G. I. P. (Azienda Generale Italiana Petroli): Od skupine Shell: Soc. An. Nafta v Genovi; Unione importatori lubrificanti v Genovi; Industria Nazionale Petroli v Genovi; Compagnia Generale Aliti Minerali v Genovi; Società Importatori Aliti v Genovi; Soc. Eumilstone Bitumi Colas v Genovi; Ibaliti v Genovi; Benzina Petroleum v Trieste. Od skupine S. I. A. P.: Italo Americana v Genovi; Columbia v Genovi; Bedford v Genovi; Foltzer v Genovi; Petrolifera Italiana v Formovu; Casa del automobile in Rimu. Od skupine Vacuum: Vacuum s sedežem v Genovi; Raffinerie di Napoli s sedežem v Genovi; Olii Minerali in Rimu; Texaco v Rimu; Intava v Genovi.

— Poročne nagrade vojni ranjencem. Nacionalni odbor zveze vojnih ranjencev in pohabljenecv je sklenil priznati posebne poročne nagrade po 1000 lir težim invalidom po 500 lir ostalim invalidom, ki so se borili v sedanjih vojni in ki so se poročili po 1. avgustu.

— Nova planinska postojanka nosi ime Arnalda Mussolinija. Iz Cunea poročajo: Zvezni tajnik Glarey je otvoril v planinski višini 2160 m v občini Pontechianale novo planinsko postojanko, ki jo je postavila gozdna milica. Novo planinsko zavetišče je dobilo svoje ime po Arnaldu Mussoliniju.

— 100 hl vina podarjenih vojski. Prebivalstvo Vignanella, ki je poljedelsko ter vinogradniško središče viterbskega okoliša, je poklonilo vojski 100 hl vina. Pri svečani poklonitvi 100 hl vina sta bila navzoča prefekt in Zvezni tajnik s številnimi drugimi predstavniki oblasti in uradov.

— Zaradi tatvine in prikrivanja živilskih nakaznic je bilo ovadenih posebnemu sodišču za zaščito države trinajst oseb, ki se bodo morale zagovarjati pred tem sodiščem v Rimu. Aretirana sta bila 39-letni uradnik živilskega urada Anton Carraro iz Arzergranda in 18-letni uradnik istotam Comindo Florin. Oba zaradi tatvine številnih živilskih nakaznic. Zaradi socrivde so bile aretirane 26-letna Amelia Maggetto, 25-letna Fidelma Borelli in 21-letna Eliza-beta Borelli. Zaradi prikrivanja ukradenih živilskih nakaznic so bili aretirani 69-letni Peter Meneghin, Elvira Borelli, Pasquale Maggetto, Bludina Scacco, Anton Cavaletto in Gizele Cavaletto. Razen tega sta bila zaradi izsiljevanja oziroma socrivde ovadena tudi uradnica pri navedenem uradu Milena Toniolo ter uradnik Vittorio Longo.

— Nesreče. Kolenc Franja, 44-letna raznašalka časopisov iz Ljubljane je padla z lestve in se potolkla po životu. Zajček Dominika, 20-letna trgovska pomočnica iz Ljubljane, je padla po stopnicah in si zlomila levo nogo. Jeršin Alojzija, 23-letna hči posestnika iz Zelmeja, se je z vrel vodo poparila po levi roki. Dobrota Vladimir, 8-letni sin zidarja iz Ljubljane, je bil povozen od nekega voznika. Dobil je poškodbe na glavi. Zdešar Stanislav, 5-letni sin delavca iz Brezovice, je padel z lestve in si zlomil desno roko. Trele Bogomir, 28-letni zidarski delavec iz Ljubljane, je pri delu na neki stavbi padel in si zlomil levo roko. Debevc Franc, 59-letni delavec iz Dol. Logatec, je v gozdu napravljal in nabiral drva. Pri tem je padel v neko jamo in se občutno potolkel po glavi.

— Loterjska sreča. Dne 8. avgusta so bile izrečane sledeče številke: Venez 83, 85, 12, 42 in 50. Bari 33, 7, 12, 77, 5. Cagliari 87, 45, 56, 9 in 26. Firenze 3, 66, 33, 41, 84. Genova 9, 66, 7, 62 in 15. Milano 35, 42, 1, 38 in 5. Napoli 73, 55, 58, 14 in 60. Palermo 73, 74, 36, 8 in 53. Rom 30, 26, 27, 2 in 38. Torino 35, 81, 12, 88 in 83.

— Ukinitve nedeljskih avtobusnih voženj. V zvezi z vzpostavitvijo novega deljenega delovnega reda v javnih uradih in z nedeljskim počitkom, je prometni minister odredil, da se ukinejo že dovoljene nedeljske in praznične vožnje, ki so bile dovoljene s posebnim ozirom na nedeljski ter praznični prevoz uradništva.

— Sporazum o pomoči italijanskim delavcem v rajhu. V Berlinu so se zaključila pogajanja med italijansko delegacijo pod predsedstvom dr. Caua kot zastopnika korporacijskega ministra in nemško delegacijo pod predsedstvom dr. Tschmerja kot zastopnika rajhovskega delovnega ministra. Razpravljali so o raznih vprašanjih ter aplikaciji italijanske nemških sporazumov o pomoči ter socialnem zavarovanju. Pogajanja, ki so potekala v duhu obojestranskega prišrnkega tovarštva, so se uspešno končala s sklenitvijo raznih sporazumov pomembne važnosti za socialno pomoč italijanskim delavcem, ki so zaposleni v Nemčiji.

— Lov pod kontrolo. Uradni list je priobčil te dni uredbi o izpremembi bivšega jugoslovenskega lovskega zakona. Kontrola nad lovom, kakor tudi pospeševanje lova, bo odslej poverjeno ministrstvu za gozdo in rudnike. Vsak lovec mora imeti lovsko karto, brez katere ne sme nihče loviti ali imeti lovišča v najemu.

— Zidar, ki ugane čas s kronometrično natančnostjo. V Belpassu pri Catanzari živi 25letni zidar Gioacchino Asero, ki je zelo zanimiv mož. Ima namreč posebno sposobnost, da ugane vsako uro, vsak čas s kronometrično natančnostjo, čež dan in ponoči, ne da bi pri tem le za par trenutkov pomislil in ne da bi se pred tem kar koli orieniral. Zidar Asero je sicer popolnoma normalen, bistrega uma in normalnega telesnega ustroja. Njegove lastnosti ne predstavljajo nič abnormalnega. Edina posebnost je v tem, ker ima na vsaki roki šest prstov. Za zidarja Asera se zanimajo razni učenjaki, ki skušajo pojasniti njegov kronometrično točni časovni navdih.

IZ LJUBLJANE

— Lj Vabilo na II. redno skupščino »Kovinar«, kreditne zadruge z o. j. v Ljubljani, ki se bo vršila dne 16. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih pokrajinske delavske zveze I. nadstropje, Miklošičeva cesta 22/I. Dnevni red: 1. otvoritev in konstituiranje skupščine; 2. a) poročilo upravnega odbora, b) poročilo naloznega odbora; 3. izpolnitve odbora glasom pravil; 4. predlogi — pritožbe; 5. razno. — Ako ob določeni uri ni zadostna udeležba, se bo občni zbor vršil pol ure pozneje ob vsaki udeležbi članov. — Zidolšč Ivan, t. č. predsednik.

u— Urnik normalne oddaje plina je po odredbi Visokega Komisariata spremenjen tako, da bo ob delavnikih imel plin normalni pritisk od 7. do 12.30 ure ter po enournem presledku spet od 13.30 do 16.30 polodne in od 18.30 do 20.30 ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih je pa normalna oddaja plina omejena na čas od 7. do 9. ure ter od 10.30 do 13.30 in od 18.30 do 20.30 ure. Stranke opozarja plinar na ta novi urnik in jih prosti, naj o tem pouče vse člane svojih družin. Zelo pogosto se namreč dogaja, da stranke kličejo plinar, češ da je plin pokvarjen, da ne gori, da je potrebno popravilo, ker se pač poskušale rabiti plin ob času zapore. Tako nastanejo nepotrebna pota uslužbencev plinarne, zato bodo pa morala biti v bodoče v takih primerih nepotrebna pota zaračunjena.

— Lj Maša zadušnica za pokojnega Janeza Mavhija bo v četrtek 13. t. m. ob 8. uri v Križankah.

JAJCA

Trgovina oja, lakov in barv
FRANJO MEDIC

obvešča vse, ki so pri njem kupili letos spomlad vodotopno steklo in vložili jajca, ki so se že ali pa se še bodo pokvarila, da prinesejo takoj, najpozneje pa do 15. avgusta t. l. vsa jajca, ki so jih vložili v to vodotopno steklo, da jim vsaj delno povrne škodo za pokvarjena jajca. Po 15. avgustu pa trgovina ne bo več sprejemala pokvarjenih jajc in ne bo več plačevala odškodnine.

Iz pokrajine Trieste

— Inspekcija v poletnih kolonijah. Nacionalni svetnik Filip Artelli je v smislu navodil tajništva P. N. F. nadzoroval poletne mladinske kolonije v Sesah, Aurisimi in Santa Croce. Zadržal se je dalj časa v razgovoru s kolonjskimi dirigenti in z mladimi kolonjskimi gosti.

— Tradicionalna veslaška regata v Barcol. Dne 15. in 16. avgusta bo vložil rivi-ere v Barcol tradicionalna veslaška regata. Za zmagovalce so predvidene številne nagrade, med njimi zlasti kolajna Kralja Cesarja. Svoje sodelovanje pri tekmah so že sporočili izbrani veslači iz Venezie, Verbanie, Napolijske, Loreve, Fiuma in Monfalcona.

— Nagrade za konstrukcijo ribiških motornih čolnov. Tehnična sekcija Kr. pristanškega kapitanata v Triestu opozarja na razpis 200 nagrad za konstrukcijo novih motornih ribiških čolnov. Nagrada 120.000 lir za vsak nov motorni ribiški čoln z novim motorjem 70—90 konjskih sil. Nagrada 150.000 lir za vsak ribiški motorni čoln nove konstrukcije z motorjem 100—120 konjskih sil. Nagrada 180.000 lir za ribiški motorni čoln nove konstrukcije in 120—150 konj. silami.

— Ponesrečenci. 45letni Anton Cosina je padel na oesti v San Dorlgo del Valle in se pobil po glavi. Po rokah in nogah se je opekla z vrel vodo petletna Oreta Lovisig iz ulice Udine 30 v Triestu. Oba ponesrečenca se zdravita v bolnišnici Kraljice Helene v Triestu.

— Novoromani. V nedeljo 16. t. m. bo pel novo mašo v župni cerkvi sv. Vincenca v Triestu novoromani Renigij Carletti, ki ga je v nedeljo 9. t. m. posvetil triestinski škof mons. Santin.

— Nova drama triestinskega pisatelja. Stalni odbor za presojo dramskih del pri Sindikatu italijanskih avtorjev ter založnikov, v katerem so najodličnejše osebnosti kritike ter umetnosti, se je te dni sestal v Rimu k polnoštevilnemu zasedanju in je sklenil, da priporoča ministrstvu ljudske kulture dramo »Svelka«, ki jo je napisal znani triestinski pisatelj Dino Dardi. Na-

vdih za novo dramo, ki ima štiri dejanja in pet slik, je dobil Dardi ob Rahmaninovi-tem op. 3. Je to prvo delo, s katerim bo mladi pisatelj, ki je znan po svojih politično filozofskih delih, preizkusil sodbo na odskih tleh.

OSVETA JE SLADKA.

Zaročenkina mati svojemu možu: — Tako mi je zoprt ta tip, da komaj čakam, da mu postanem tačka.

BREZPLACNA LEPOTA

— Gospodična, vaši zobje so prekrasni. — Zares? Dobila sem jih brezplačno od bolniške blagajne.

RES JE

— Očka, koliko je stara ta mumija? — Tega nihče ne ve. Zenske so vedno starejše kakor se zde.

VROČA LJUBEZEN

On: — Moja ljubezen je podobna razburkanemu morju. Ona: — Zato torej mi je tako slabo.

V PLANINAH

Turist po petih dneh deževnega vremena: — Čujte, ali tu gori vedno tako dežuje? Vodnik: — Ne, gospod, večkrat tudi sneži.

NAVADA JE ZELEZNA SRAJCA

— Pomisli, Jera je že tretjič v enem letu zapustila moža, odkar sta poročena. — Jaz se pa n'e ne čudim temu! Pred mojitvijo je bila kuharica in rada je pogosto menjavala službe.

Inseriraj v „Slov. Narodu“

PAPRIKA MARICH

Pepe rosso italiano garantito puro: in vendita presso i migliori negozianti di generi alimentari e commestibili

italijanski rdeči poper zaupljivo čist v prodaji pri boljših trgovcih jestviti in kolonijalnega blaga

DIETIA M. MARICH

FORRE ANN CENTRALE (NAPOLI)

Non occorre chiederlo al primo che passa...

Ni treba spraševati mimoidočih...

basta il tuo buon senso per convincerti che devi rischiare 12 Lire per tentare di svegliarti milionario. Già 24 possessori di un biglietto 10 sono diventati. Può essere questo il tuo turno. Apri la porta di casa tua alla Fortuna comperando oggi stesso qualche biglietto.

zadošča že tvoj zdrav razum, da se boš prepričal, da moraš tvegati 12 lir, da poskuša zbuditi se milijonar. Že 24 lastniki po ene srečke so to postali. Lahko je sedaj vrsta na tebi. Odprti vrata svojega doma Sreči s tem, da kupiš še danes kako srečko.

REGALA MILIONI

a chi acquista un biglietto per L. 12-

PARLARE MILIONE

semu, ki si nabavi srečko za L. 12-

LOTTERIA D'AMERICA

L'Elmitolo è un antisettico efficace dei reni, della vescica e delle vie urinarie. Interpellate il Vostro medico.

Elmitolo je uspešno antiseptično sredstvo za ledvica, sečni mehur in sečne organe sploh. Povprašajte svojega zdravnika.

BAYER

Ad. Prof. Milano N. 43196 - XVII

MALI OGLASI

POPRAVLJAM PLETENINE. nogavice — izdelujem nove po meri. Strojni pletenje, Nunska ulica 3.

DUŠEVNO DEPRESIJO vam prežene ob kislem vremenu uživanja »Ambrževe medice«, kri in ves organizem poživljajoče iz Medarne, Ljubljana, Židovska ul. 6.

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Kuban in kubanski kozaki

Nekaj podatkov o krajih, kjer besne zdaj najbolj krvave bitke in kjer čete držav osi naglo napredujejo

Reka Kuban je dala ime veliki pokrajini na obeh straneh svojega toka. Kubanska pokrajina se pričene pod Rostovom in Batajskom ob reki Jeja, ki se izliva vzhodno od Kučevskaja v Egejski zaliv in pozneje v Azovsko morje. Vzhodna meja Kubanske pokrajine gre preko Proletarske ob Maniku, čez visoko gorasto planoto Staropol Vorosilovsk do pogoja Elbruz. Južni okraj onstran reke Kuban segajo tja do Kavkaza, na vzhodu pa tvorijo mejo obale Črnega in Azovskega morja.

Reka Kuban izvira izpod ledenikov Elbrusa, od kod teče kot divji gorski potok najprej proti severu, dokler ne pusti za seboj zadnjih obronkov pogorja. Potem se obrne proti vzhodu v nizino Jekaterin-Krasnodara in se izliva v Egejski zaliv. Glavni tok doseže Črno morje južno daleč naprej potisnjenega polotoka Taman pri zalivu Kiziltsa, dočim se izliva v estuarijski zaliv v Azovsko morje v bližini Temrjuka. Pred težko prehodnim močvirjem ob izlivu leži na obeh straneh ravna pasova suhe zemlje — proti severu obala Azovskega morja, na jugu pa ravnina do črnomoškega pristanišča Anapa.

Dalje proti ozadju seka reka Kuban dve strogo ločeni pokrajini. Spodaj se razprostira gorata in na gozdovih bogata predkavkaška krajina, zgoraj pa kakor deska ravna širna krajina, kjer je zelo malo padavin. Zemlja je tu deloma izredno bogata, deloma pa stepna, bogata na soli. Tu se lahko uporablja zemlja samo za pašnike. To krajino severno od reke Kubana so mislili Angleži, ko so se pritoževali, da prodirajo nemške čete s svojimi tanki po zasedbi Batajska proti jugu, kakor po biljardni mizi.

Preden so ruski carji razširili svojo oblast preko Dona proti jugu, je pripadala pokrajina ob reki Kuban črkeskim plemenom, ki so se bila preselila s Kavkaza v nizino. Iz njihovega jezika izvira ime Kuban, kar pomeni stara ali črna voda. S tem so mislili Čerkesi, pač poznani v močvirne nizine ob reki Čerkesi so bili gospodarji pokrajine ob reki Kuban približno še pred 200 leti. Kot bojevit gorski narod so bili neustojljivi v sporih s sosednimi donskimi kozaki, dokler ni posilila carica Katarina II. proti njim z Ukrajine zaporoških kozakov. Ti so Čerkeske pregnali. Čerkesi so se umaknili deloma v kavkaške gore, deloma pa tja doli do Turčije. Potem se je pričelo naseljevanje zaporoških kozakov, ki ob Dnepru niso bili več dobrodošli, ker niso hoteli žrtvovati svoje samouprave, zadržane jim s starimi listinami.

Ker so bili pa carju dobrodošli v boju proti bojevitim kavkaškim plemenom, so dobili vojaško ustavo in z njo posebne pravice. Od navadnih ruskih državljanov so se razlikovali že s tem, da niso bili carju »zvesto podložni«, temveč samo »zvesto vdani«. Imenovali so se kubanski kozaki. Razdelili so med seboj rodovitne okraje ter se lotili poljedelstva in živinoreje. Ob reki Kuban naseljeni kozaki so se pa pečali z ribolovom. Avtonomna uprava se je pa razprostirala samo na zemljo, ki so jo obdelovali, ne pa na vso kubansko pokrajino. To ustavno določbo je izrabila moskovska vlada, da je naselila mnogo ukrajinskih kmetov v sosedščini kubanskih kozakov.

Pred prvo svetovno vojno je štela kubanska pokrajina 3.000.000 prebivalcev, od teh okrog 700.000 kozakov. Pozneje je število kozakov rapidno nazadovalo. Med prvo svetovno vojno so imeli tudi kubanski kozaki težke izgube. Se več jih je padlo med državljansko vojno, ki je zanesla med nje največje zmede in najhujše boje. Stara kozakaška generacija je bila namreč brezpogojno vdana carju in zato se je pridružila belogardistom. Kozakaška mladina je pa sledila boljševikom in tako se je pogosto pripetilo, da sta se srečala v krvavi bitki oče in sin kot sovražnika. Nemiri in upori so trajali tja do leta 1933. Končali so se tako, da je šlo mnogo kozakaške inteligence, pa tudi trdnjših kozakaških kmetov v koncentracijska taborišča v okolici Murmanska na prisilno delo.

Ob zanemarjanju poljedelskih pokrajin so začeli sovjeti ustanavljati industrijska podjetja v mestih kubanske pokrajine. Glavno mesto Krasnodar, ki se je imenovalo v carskih časih Jekaterinodar in ki so ga nemške čete tudi zavezle, šteje zdaj nad 200.000 prebivalcev. Veliko vlogo igra zadnja leta Majkop, okrog 100 km južno od reke Kuban, kjer so tam bogati petrolejski vrelci. K južni kubanski pokrajini

spadajoče črnomoško pristanišče Tuapse, znano prej kot zdravilišče, je postajalo zadnja leta vedno bolj izvozno pristanišče za nafto, napeljavno po ceveh do morske obale. Pospešena industrializacija je deloma tudi posledica znanih naravnih bogastev v kubanski pokrajini, kjer se pridobiva železna, svinčena, cinkova in manganova ruda. Poprej je šlo iz te pokrajine mnogo kmetijskih pridelkov, zadnja leta

je pa ta izvoz zelo nazadovale. Industrija se je pač razvila na račun kmetijstva. Kubanska pokrajina, kjer se je nekoč prelivala kri med bojevitimi kavkaškimi gorskimi plemeni in donskimi kozaki, je zdaj pozorišče odločilnih bojov med četami oziroma vojsko. Čete osi prodirajo zelo naglo na eni strani morja proti Azovskemu morju, na drugi pa proti Kavkaškim goram.

Z delom lahko preženemo utrujenost

Raznolikost zaposlitve nam prinese osvežitev in odpočitek

Če začuti človek izčrpanost in utrujenost si mora privoščiti toliko počitka, da se telo zopet osveži. To je splošno načelo. Novejši znanstveni poskusi so pa pokazali, da lahko utrujenost premagamo vsaj do gotove meje tudi z delom. Čudno se sliši ta trditve in marsikomu nemara tudi ne bo po volji misel, da bi moral človek delati še potem, ko je že utrujen. Toda tako je. Seveda je pa treba poznati v tem primeru malo tajno. Če hočemo premagati utrujenost z delom morajo priti do veljave drugi organi ali z drugimi besedami: lotiti se moramo drugega dela.

Znano je, da so se Napoleonovi ministri in generali čudili, kako more cesar toliko delati. Napoleon je delal skoraj vsak dan po 16 ur in od svojih sodržavnikov je zahteval enako marljivost, vztrajnost in veselje do dela. Toda Napoleon je bil pri vsem tem silnem naporu vedno čil in svež, dočim so bili njegovi ministri in generali vsi izmučeni in izčrpani, pa sami niso vedeli kako je to mogoče. Odgovor na to vprašanje pa ni težak. Cesar, izredno živahen narave, gibčen in živ, je bil vedno in povsod tam, kjer je bilo treba prijeti za delo. Sam je vse nadzoroval, sam snoval in dajal navodila, skratka njegovo delo je bilo vsestransko, raznoliko in zanimivo, tako da ni utrujal, ker ni bilo suhoparnosti, dolgočasnosti in monotone. Njegovi ministri in generali so pa opravljali večinoma dan za dnem isto delo in zato so se tudi hitreje utrujali.

Da dobimo v tem pogledu jasnejšo sliko si je treba nekoliko ogledati strukturo človeškega telesa. Naše mišičevje je skup prepletenega tkiva, ki se lahko krči. Okrog tkiva je ovita mreža drobnih žilic. V ritmičnem vrstnem redu se žilice zapirajo in odpirajo. Kisik, soli, sladkor, skratka vse, kar potrebuje mišičevje, pride vanj s krvjo, na drugi strani pa izloča organskem po odprtih žilicah obrabljene snovi. Ne gre pa samo za preskrbo delujočih mišic s krvjo. Preskrba se razteza tudi na vse druge mišice, na okolico in na mi-

šice drugih delov telesa in tudi v primeru če sploh ne delujejo. Tako si lahko pojasnimo, da dobiva istočasno, ko se nabere večja množina porabljenih snovi v dani roki, leva roka resnično potrebo presegajoče krvi. Če začnemo zopet delati z levo roko, nastane nasproten pojav. Izločanje porabljenih snovi in telesu škodljivih in utrujenosti povzročajočih snovi gre mnogo hitreje, kakor če bi počivali obe roki.

Tudi procesi v živčevju in možganih so podobni tem. Na podlagi teh opazovanj so prišli učenjaki do zelo poučnih zaključkov. Izkazalo se je, da lahko premagamo utrujenost, ki nastopi po napornem računanju z glasbo in sicer mnogo hitreje, kakor če bi nehali računati, da bi možgani počivali. Popolno brezdelje nam torej ne prinese potrebne osvežitve in odpočitka tako hitro kakor zaposlitev z drugačnim delom. To velja seveda samo za gotove meje, vendar je pa važno, da človek ve, ker pogosto za popolno brezdelje tudi ni časa.

10 pravil za kuhanje marmelade

Marmelada mora imeti okus po sadju, ne pa po sladkorju, da je zares dobra. Preveč sladka želatina in marmelada izgubita na aromi. Poleg tega je pa treba štediti s sladkorjem, posebno zdaj, ko ga lahko s pridom porabimo drugod. Za kuhanje marmelade si je treba zapomniti naslednjih 10 pravil:

1. Nezrela sadja ima v sebi več pektinskih snovi kakor zrelo. Če torej kuhamo nezrelo sadje, rabimo manj sladkorja.
2. Prezrelo sadje ni prikladno za marmelado, ker ni v njem nobenih pektinskih snovi. Pri takem sadju rabimo zelo mnogo sladkorja.
3. V kislem sadju, kakor kislih jabolkih, kumarih in ribezju je več pektinskih snovi kakor v sladkem, češnjah, malinah, breskvah in borovnicah.

4. Če mešamo kislino in sladko sadje, rečimo sok nezrelih jabolk in sladke slive, lahko prihranimo precej sladkorja, dočim je sok kislih jabolk močno želiran, dajo slive, maline, jagode marmeladi prijeten sladak okus po sadju.

5. Nezrela jabolka in kutne imajo v sebi največ pektinskih snovi. Če jim primešamo nekaj jabolčnega soka ali meze iz kutin, lahko tudi iz prezrelega sadja skuhamo marmelado, ki se nam ne pokvari.

6. Močno želiranemu sadju primešamo med kuhanjem nekaj kosčkov limone. Sadna kislina se s tem poveča, tako da je sadna meza bolj želirana.

7. Sadje je treba vedno razrezati na manjše koščke, ker ga sicer težko dobro prekuhamo.

8. Vsega sladkorja ne smemo natresti v posodo hkrati, temveč polagoma, da pride bolj do veljave, in da ga tudi manj porabimo.

9. Marmelado mešamo med kuhanjem z leseno žlico vedno od desne proti levi. S počasnim mešanjem proti eni strani se bolj razvijejo v sadnem soku pektinske snovi.

10. Kuhanje ne sme trajati nad 10 minut.

Turčija pospešuje ovčjerejo

S tem hoče pomagati kmetovalcem in tekstilni industriji

Turčija ima med državami jugovzhodne Evrope na razpolago največ volne. Proizvodnja volne je v zadnjih letih izredno hitro narasla. Leta 1936/37. je znašala 22.000 ton, naslednjega leta 29.300, leta 1938/39. pa že 32.000 ton. V poznejših letih je še znatno narasla. Vse države jugovzhodne Evrope so imele v letu 1938-39 na razpolago 88.000 ton volne in od tega je odpadlo nad 36% na Turčijo. Ker si turška agrarna politika od začetka sedanje vojne prizadeva izkoristiti prednost izvoza za kmetijske pridelke, pospešuje že od leta 1939. tudi ovčerejo — tembolj ker je tudi turška tekstilna industrija močno zainteresirana na povečanju proizvodnje volne.

Ovca, ki daje volno, pa igra v turškem kmetijstvu zaenkrat še podrejeno vlogo, ker je za kmečko prebivalstvo važnejše mleko, maščoba in meso, dočim smatrajo kmetje volno samo za postranski proizvod. Zato ni čuda, da je pridobivanje volne še malo razvito in da daje turška ovca letno komaj 1 kg volne. Za kmečko prebivalstvo bi ta količina volne zadostovala, nikakor pa ne more zadostovati za vse potrebe tekstilne industrije. Turška tekstilna industrija je predelovala do najnovejšega časa v glavnem inozemsko volno. Šele zadnja leta je začela posvečati zlobojšanju kakovosti volne večjo pozornost. Pri tem je naletela na celo vrsto problemov, ki zahtevajo večjo proizvodnjo volne in zboljšanje njene kakovosti.

V prvi vrsti bi treba turško ovco križati z inozemskimi ovcami, ki dajejo več volne. Ovčereja je zdaj prepuščena v Turčiji kmetovalcem samim in ti goje ovce ne glede na poreklo in pasmo. Zadnja leta je uvedla turška vlada »merino ovce«, da bi križala z njimi domače. Tako križane ovce so dale mnogo boljše volno od domačih in vse kaže, da bodo merino polkvrne ovce spoznane za najboljše. Zanimanje kmečkega prebivalstva za proizvodnjo volne se bo dvignilo s posebnimi tečajmi in pa višjimi cenami. Ker potiska izvoz nesortirane volne cene navzdol, se je turška vlada lani odločila za standardizacijo izvozu namenjene volne. Izdani so bili predpisi o sortiranju izvozne volne, ki je zdaj razdeljena v več vrst.

Turška vlada pa dela tudi na to, da bi ostalo čim več volne doma, ker ima velik interes na razvoju svoje tekstilne industrije. Lani je bilo razdeljenih v Anatoliji med kmečko prebivalstvo več tisoč stavev, da se poživi onodna domača industrija. V Aziji ima Turčija še mnogo pokrajin, kjer bi se dala ovčereja zelo povzdigniti. Ponekod kmetje ovac še sploh ne rede. Vlada namerava uvesti ovčerejo tudi v takih krajih, da bo imelo kmetijstvo večje dohodke. Ščasoma bo lahko Turčija izvažala znatno več volne kakor jo izvažala sedaj. Tako se bo zboljšala tudi njena trgovinska bilanca.

Kanadski vojaki se prehitro zaljubijo

Angleži imajo s svojimi kanadskimi zavezniki čudne skrbi. Resne skrbi jim povzročajo, kakor javljajo iz Amerike, izredno številni zakoni, ki jih sklepajo kanadski vojaki v Angliji. Kanadčani so čedni fantje in Angležinje kar nertijo za njimi. Razen tega dobivajo kanadski vojaki dobro plačo — in to tudi precej večje. Na vsak način je izredno mnogo porok, toda ali bodo ti zakoni trajni, je seveda drugo vprašanje. Kanadske oblasti so nejevoljne, ker smatrajo, da so poslali kanadske vojake v Anglijo za to, da bi se borili, ne pa, da bi počeli vse zarjave angleške device. Angleži zopet se boje, da jo bodo Kanadčani nekega lepega dne pobrisali domov, žene in otroke pa lepo pustili Angležem, da sami skrbijo zanje. Zaradi tega so zdaj izdali odredbo, po kateri mora vsak kanadski vojak, ki se hoče v Angliji poročiti, založiti 40 funtov, to je namreč vsota, ki je potrebna za kritje prevoznih stroškov za ženo iz Anglije v Kanado. Pravijo, da je število porok po objavi te odredbe precej padlo — na največjo žalost angleških devic.

Divjaki spoštujejo tašče

Civilizirani narodi večkrat ne poznajo pravega spoštovanja do tašče. Nasprotno, mnoge tašče so tarče strupenih zbadljivk, roganja in neokusnih šal. Pač je pa spoštovanje tašče pri mnogih nekulturnih plemenih predpisano s posebnimi zakoni. Plemo Gajov v vzhodni Indiji pozna točno vsa pravila občejanja s taščami. Ob vsaki priliki mora zopet pokazati, da je vsokoli v podrejenem položaju. Pripravljen mora biti na vsako še tako težko ali poniževalno delo za taščo. Podoben položaj zavzema tašča tudi pri sedemdeset plemenu Ateber. Tam ostane hči po poroki v hiši svojih staršev. Možu samo od časa do časa dovolijo priti k nji. Pri tem mora pa strogo paziti, da ne pride v stik s taščo. Tašča je tako vzvišena, da z njo vredne niti toliko, da bi govoril z njo. Vselej kadar hoče priti k svoji ženi, mora popotovati popotat, če ni morda slučajno pri nji mati. Če je pri nji, ne sme vstopiti. Da opozori taščo na svoj prihod, se pri vratih

ustavi in začne kašljati. Tašča potem odide in šele po njenem odhodu sme mož k svoji ženi. Kašljanje je edini način »občevanja« zeta s taščami.

Prvi v Turčiji izdelani motor

V državnih ladjedelnicah v Bosporu je bil nedavno izdelan prvi ladijski motor v Turčiji. Motor ima 65 HP in je mišljen kot pomočni stroj za manjše ladjice. Če se bodo poskusi s prvim v Turčiji izdelanim motorjem obnesli, bo začela ladjedelnica izdelovati take motorje v serijah.

Inozemski študentje v Sofiji

Na Akademiji znanosti v Sofiji je bila oni dan svečana otvoritev poletnega tečaja ljudske univerze. Svečanosti so prisostvovali nemški, italijanski in rumunski študentje. Predsednik bolgarske narodne akademije zveze je v svojem nagovoru opomagal trd boji, ki ga bje Evropa za svojo svobodo in pravičen nov red. Naglašal je, da je prav medsebojno spoznavanje sedanje evropske mladine važen činitelj v medsebojnih stikih evropskih narodov. Tudi ta cilj zasleduje univerza, ko odvarja poletne tečaje.

Čas in večnost

Neki mladenič je vprašal nekoč Georga Christiana Lichtenberga, kakšna je razlika med časom in večnostjo. Lichtenberg, ki o mladeničevih duševnih sposobnostih ni bil posebno dobrega mnenja, je odgovoril:

— To je kaj enostavno: Mislite si, da žrtvujete toliko časa, da vam to pojasnim. V tem primeru bi vi rabili celo večnost, da bi moje pojasnilo razumeli.

DOLŽNIK

K nekemu zapravljivcu, ki je dolžan na vse strani, pride upnik in začne kričati nanj ter mu groziti, da ga bo tožil, če mu takoj ne vrne denarja. Dolžnik ga nekaj časa potrpežljivo poslušal, potem pa zakričal nanj:

— Zdaj mi je pa že dovolj tega! Tako sem se mučil, da sem dobil denar na posodo, zdaj naj bi se pa mučil še z vračanjem.

V STUDIJU

Napovedovalec novemu uslužbencu, ki zna posnemati živalske glasove: — Odlično, vi ste najpopolnejši osel, kar smo jih doslej slišali pred mikrofonom.

D. Du Maurier:

Prva žena

Roman

»Hvala, gospe Danvers, nič mi ni,« sem rekla čez trenutek.

»Nisem mislila, da vas bom našla tu... Evo, tam doli s trate sem se ozrla po oknih in videla, da je ostalo eno samo pripro. Prišla sem, da bi ga zaprla.«

»Zdaj ga lahko jaz zaprem.« Neslišno je šepetala k oknu in zaprla okno. Sončna svetloba je ugasnila. Pri nepravem, rumenkastem soju električne svetilke je soba mahoma spet postala neresnična, pogreznjena v turobno ozračje.

Gospa Danvers se je z nasmeškom vrnila k meni; njeno vedenje ni bilo zaprto in odmerjeno kakor sicer, temveč čudno domače, toliko da me vsiljivo.

»Zakaj pravite, da so bile oknice odprte?« je rekla. »Sama sem jih bila zaprla, preden sem šla dol. Odpri ste jih vi, gospe, kaj ne? Hoteli ste videti sobo. A zakaj mi niste nikoli rekli, naj vam jo pokažem? Vsak čas bi vam bila rada volje ustregla. Samo reči mi je bilo treba.«

Najrajši bi bila pobegnila, ko bi se bila mogla ganiti z mesta.

»Zdaj, ko ste tu, dajte, da vam pokažem vse.« Njen glas, sladak, kakor bi se mi hotela prikupiti, je zvenel hinavsko in hkratu grozeče.

64

»Vem, da bi bili radi vse videli, a morda se mi niste upali reči? Soba je krasna, kaj ne? Težko bi bilo najti lepšo...«

Držala me je za komolec in me vlekla proti postelji. Kako bi se ji bila mogla upreti? Bila sem brez volje, kakor mrtva. Ob dotiku njere roke me je izpletaval mraz. In njen globoki glas, ki mi je bil mrzkec in strašen, je postajal čedalje zaupnejši...

»To je bila postelja. Kakšna krasna postelja, jelite? Pustila sem zlato odejo: ta ji je bila najljubša. In tukaj vrečici je nočna srajca. Ste jo že potipali, kaj? Tista je, ki jo je imela nazadnje, preden je umrla. Jo hočete še potipati?« Vzela jo je iz vrečice in mi jo pomolila. »Primitve jo, kako je mehka in lahka... Nisem je dala oprati, odkar jo je imela zadnjič na sebi. Vsak večer jo položim ven, takole, in tudi nočno haljo in copate, kakor sem jih pripravila tudi zadnjo noč, ko se ni več vrnila in je utonila.« Zložila je srajco in jo spravila nazaj v vrečico. »Veste, sama sem vse delala zanj.« Tako govoreč me je znova prišla za komolec ter me odvedla k nočni halji in copatom. »Poskušali sva eno spletiščo za drugo, a nobena ni bila za nič. Ti, Danny, mi najboljše pomagaš, je zmerom pravila. Nikogar drugega nočem kakor tebe.« Evo halje. Mnogo višja je bila od vas, po dolgotosti vidite. Denite jo nase — po tleh se vam vleče. Oh, postav jo imela prekrasno. In to so njene copate. Vrti mi copate, Danny, je rekla. Nožice je imela tako majcene, za svojo postavo. Denite roko vanje — kaj, kako so majhne in tesne?«

Po sili mi je tiščala copate v roke in se pri tem nenehoma smehljala in lovila moje oči. Človek ne bi rekel, da je bila tako velika, jelite da ne? Takšne so, kakor bi bile napravljene za punčko. Saj je bila tako drobna... Dokler niste stali tik ob nji, sploh niste opazili, kako je velika. Bila je višja od mene. In vendar, v postelji je bila drobna da nikoli tega, s tistimi črnimi lasmi, ki so ji obrobljali lice kakor oblak...

Postavila je copate na tla in položila haljo spet čez naslanjač. »Pa ščetke, ste jih videli?« Potegnila me je k toaletni mizi. »Evo jih; odkar jih ona več ne rabi, se jih ni nihče dotaknil. Jaz sem jih zvečer ščetkala lase.« Daj, pridi semkaj, Danny, ti moja živa ščetka! mi je rekala; pa sem se vstopila za njo, ob ta stolček, in sem jo ščetkala, časih kar po dvajset minut zoporedoma. Šele pred nekaj leti jih je začela nositi kratke; prej, ko se je omožila, so ji segali do pasu. Takrat ji jih je ščetkal gospod de Winter. Kolikokrat sem stopila v to sobo in ga našla brez suknjica, z dvema ščetkama v rokah. »Močnejše, Maks, močnejše!« je klicala in se smejala, in on jo je ščetkal, kar so mu dale moči. Napravljala sta se za večerjo; hiša je bila polna povabljenec. »Ná, saj vidiš, da je že pozno!« je rekel gospod de Winter, tudi sam nasmejan, in mi vrgel ščetki. Tiste čase je bil zmerom dobre volje, zmerom mu je bila šala na jeziku. Pomočala je, ne da bi vzela roko z mojega komolca.

»Vsi so jo oštevali, ko si je ostrigla lase, je nadaljevala, »a kaj je bilo nji za to? To je samo meni mar, nikomur drugemu.« je odgovarjala. Res so jo po tolikih tednih našli.

je, da so bili kratki lasje za jahanje in jadranje mnogo pripravejši. Slaven slikar jo je naslikal na konju, veste? Slika je bila razstavljena v akademiji. Je niste nikoli videli?«

Odkimala sem. »Ne... Ne.«

»Kolikar sem slišala, je zbudila njena slika tisto leto največ pozornosti, toda gospodu de Winterju ni bila všeč, zato je ni marala v Manderley. Zdi se mi, da se mu je zdela premalo lepa... Hočete videti njene obleke?« Ne da bi počakala odgovora, me je potegnila v predsobo in zoporedoma odprla omare.

»Tudi kožuhe hranim tu,« je dejala. »Molji se še niso pokazali in ne verjamem, da bi jih kdaj pokvarili. Potipajte to kuno. Bila je božično darilo gospoda de Winterja; vedela sem, koliko je stala, a zdaj se več ne spominjam. Tale čimčimasti ogrtač je navadno nosila zvečer. Kadar je bilo hladno, si ga je vrgla okrog ramen. In v tej omari so večerne obleke... oh, kaj ste jo odprli? Vidim, da ni dobro zaprta... Gospod de Winter jo je zelo rad gledal v srebrni obleki. A nosila je lahko vse; ni je bilo barve, ki se ji ne bi bila podajala. V tej je zamenjati je bila sijajna. Dajte, potipajte površino; kako je mehka, kaj? In parfum je še vedno močan. Človek bi skoraj rekel, da jo je pravkar odložila. Jaz sem vselej vedela, kadar je bila pred menoj v kaki sobi: njen parfum je ostajal za njo kakor brazda za ladjo. In v tem predalniku, je njeno perilo. Tegale, iz rožnate svile, ni nikoli oblekla... Ko je umrla, je imela na sebi samo jopico in mornarske hlače. Še to je voda strgala z nje. Ničesar ni več imela, ko so jo po tolikih tednih našli.«